AH 128
2026Z13640

Mededeling van minister Van den Brink (Asiel en Migratie) (ontvangen 25 september 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025-2026, nr. 2518

Vraag 1

Kunt u aangeven hoeveel personen de afgelopen weken geen toegang hebben gekregen tot het aanmeldcentrum in Ter Apel en daardoor waren aangewezen op noodopvang buiten of in de directe omgeving? Bent u bereid deze cijfers periodiek met de Kamer te delen zolang de huidige situatie voortduurt?

Antwoord op vraag 1
Sinds de invoering van gecontroleerde toegang op 20 mei jl. hebben er ongeveer 3.140 overnachtingen plaatsgevonden in verschillende nachtopvanglocaties vanwege de gecontroleerde toegang in Ter Apel (d.d. 2 september). Dit gaat nadrukkelijk niet om 3.140 identieke personen, maar om het aantal overnachtingen.

Het is daarbij van belang te benadrukken dat iedereen die asiel aanvraagt uiteindelijk toegang krijgt tot de opvang. Wanneer op het moment van aanmelding geen opvangplaats beschikbaar is, wordt tijdelijk gebruikgemaakt van noodnachtopvang. Zodra er ruimte beschikbaar komt in Ter Apel, worden deze personen alsnog opgevangen door het COA.

Ik ben bereid deze cijfers periodiek met de Kamer te delen op de momenten dat de Kamer ook wordt geïnformeerd over de acute opvangsituatie of opvang gerelateerde onderwerpen.

Vraag 2

Klopt het dat ook (zwangere) vrouwen, kinderen, mensen met een beperking en andere kwetsbare personen nu soms buiten moeten wachten? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de wettelijke zorgplicht van de overheid en de verplichtingen onder de EU-Opvangrichtlijn, die bijzondere bescherming van kwetsbare groepen voorschrijft?

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat het beleid om kwetsbare personen altijd toegang te verlenen tot het aanmeldcentrum per of rond 12 juni jl. is gewijzigd of opgeschort? Zo ja, wat was hiervan de oorzaak?

Vraag 4

In hoeverre hangt de verslechterde toegang voor kwetsbare personen samen met de invoering van het nieuwe proces van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) als gevolg van het Europese migratiepact? Welk specifiek onderdeel van dat nieuwe proces veroorzaakt dit knelpunt en wanneer verwacht u dat dit is opgelost?

Antwoorden op vragen 2, 3 en 4

Kwetsbare personen, zoals (zwangere) vrouwen, minderjarigen, personen met een beperking, hebben toegang tot opvang in Ter Apel, ook nu er sprake is van gecontroleerde toegang. Er is geen sprake van een beleidswijziging, ook niet op of rond 12 juni jl.

Het Europees Migratiepact heeft niet voor een verslechterde toegang tot de opvang gezorgd. Het besluit voor gecontroleerde toegang komt voort uit de aanhoudende opvangtekorten in het land waardoor onvoldoende asielzoekers vanuit Ter Apel kunnen worden doorgeplaatst. Als gevolg daarvan overschreed de bezetting in Ter Apel gedurende langere tijd zowel de beschikbare opvangcapaciteit als het met de gemeente afgesproken maximumaantal bewoners, voordat gecontroleerde toegang werd ingevoerd. De bezetting lag toen ver boven het niveau dat verantwoord is voor een veilige, leefbare en beheersbare opvangsituatie voor zowel bewoners als medewerkers. Op de locatie Ter Apel hebben COA en IND onderling afspraken gemaakt om te zorgen dat kwetsbare groepen toegang krijgen tot de opvang. De IND voert in haar taak als screeningsautoriteit een voorlopige kwetsbaarheidsbeoordeling uit voor elke vreemdeling in het OVA proces. Eventuele signalen die van belang kunnen zijn voor plaatsing in de opvang worden gedeeld met het COA. Het is uiteindelijk het COA dat, in samenwerking met het Rode Kruis, bepaalt welke vreemdelingen toegang moeten krijgen tot de opvang. Dit verloopt goed.

Vraag 5

Bent u in gesprek met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), Vluchtelingenwerk en het Rode Kruis over het waarborgen van de veiligheid en sfeer rondom het terrein? Zien zij de omstandigheden verslechteren?

Antwoord op vraag 5

Er hebben gesprekken plaatsgevonden met het COA, de gemeente Westerwolde, het Rode Kruis en Vluchtelingenwerk over de situatie op het voorterrein van Ter Apel. Helaas werd duidelijk dat de veiligheid en sfeer in de loop van de tijd zijn verslechterd op het voorterrein. Daarom heb ik zoals toegelicht bij brief van 13 juli jl.[1] extra maatregelen genomen om de veiligheidssituatie in Ter Apel te

[1] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z16185&did=2026D36710

versterken.

Vraag 6

Hoe wordt op dit moment, in samenwerking met het Rode Kruis, gewerkt aan een nationaal opschalingsplan waarop kan worden teruggevallen? Op welke termijn kan een dergelijk plan naar de Kamer worden gestuurd?

Het COA heeft een handelingsperspectief betreffende het op- en afschalen van de capaciteit bij het COA opgesteld. Het handelingsperspectief is onderdeel van het noodplan dat in het kader van het Europees Migratiepact wordt opgesteld

Antwoord op vraag 6
Er vinden daarnaast gesprekken plaats tussen mijn departement en het Rode Kruis over de bijdrage van het Rode Kruis aan (crisis)paraatheid bij capaciteitsdruk in de asielketen, opschalen in geval van nood is daar onderdeel van.

Vraag 7

Welke additionele maatregelen worden verkend om op korte termijn verlichting te bieden aan het aanmeldcentrum in Ter Apel?

Antwoord op vraag 7
Het besluit van het COA over te gaan tot gecontroleerde toegang heeft ervoor gezorgd dat op het terrein van het aanmeldcentrum Ter Apel de rust, veiligheid en leefbaarheid is teruggekeerd. Dat neemt niet weg dat gecontroleerde toegang tot het aanmeldcentrum zeer onwenselijk is.

De noodzaak om deze situatie zo snel mogelijk te beëindigen is groot. Zolang sprake is van gecontroleerde toegang, blijft de inzet van aanvullende maatregelen, zoals noodnachtopvang in omliggende gemeenten in Ter Apel, noodzakelijk om te voorkomen dat mensen buiten moeten slapen. Dit betekent dat mensen tijdelijk overnachten in noodvoorzieningen, zoals sporthallen. Deze situatie is zeer onwenselijk en maakt dat het COA niet op de wijze die het voorstaat invulling kan geven aan zijn wettelijke verantwoordelijkheid.

Om gecontroleerde toegang te beëindigen, moet duurzaam zicht zijn op voldoende opvangplaatsen in het land. Hiervoor werkt het COA hard om zoveel mogelijk openingen te realiseren en sluitingen te voorkomen. Daarnaast wordt, met andere departementen, gekeken naar het inzetten van Rijksgronden voor tijdelijke noodopvanglocaties.

Ik doe daarbij opnieuw een dringend beroep op gemeenten en andere betrokken partijen om alle beschikbare mogelijkheden voor opvang en huisvesting zo snel

mogelijk te benutten. Iedere extra opvangplaats en iedere vergunninghouder die uitstroomt naar een woning draagt direct bij aan het verminderen van de druk op Ter Apel. Alleen zo kan een einde worden gemaakt aan de huidige noodmaatregelen en kan gecontroleerde toegang worden beëindigd.

1) Dagblad van het Noorden, 15 juni 2026, 'Ook vrouwen en kinderen moeten nu buiten wachten in Ter Apel, dat steeds meer op een tentenkamp lijkt', Ook vrouwen en kinderen moeten nu buiten wachten in Ter Apel, dat steeds meer op een tentenkamp lijkt - Dagblad van het Noorden